

*Evropské mezinárodní právo
soukromé*

MEZINÁRODNÍ PRAVOMOC SOUDŮ

Mgr. Vladimír Doležel, BA

Mezinárodní pravomoc

*označuje pravomoc justičních orgánů jednoho státu jako celku
ve vztahu k orgánům jiného státu jako celku*

Zdroje pravomoci

- *normy mezinárodního práva procesního*
- *mezinárodní smlouvy*
- *komunitární předpisy*
- *vůle stran*

Výchozí body pravomoci

- *teritoriální pravomoc*
- *personální pravomoc*

Vynětí z pravomoci

- *ostatní státy*
- *osoby požívající imunity (diplomaté)*

Nařízení ES č. 44/2001

*o příslušnosti soudů, uznání a
výkonu rozhodnutí ve věcech
občanských a obchodních (Brusel
I)*

Co upravuje?

- *určení pravomoci soudů*
- *uznání a výkon cizích rozhodnutí*

Kolize pramenů

→ *jiné komunitární normy (čl. 67) – mohou se použít na základě speciality*

→ *Bruselská úmluva (čl. 68/1) – nahrazena Nařízením (mimo zámořská území)*

→ *dvoustranné dohody (čl. 69) – neuplatní se*

→ *mnohostranné dohody (čl. 71) – nebrání použití*

Vztah k ZMPS

- *princip aplikační přednosti*
 - *přímá použitelnost*

Časová působnost

- *Vstoupilo v platnost 1.3.2002*
- *Pro nové členské státy 1.5.2004*
- *Další státy zřejmě dnem jejich přistoupení*

Personální působnost

Žalovaný má domicil na území EU.

S výjimkou výjimkou ustanovení o výlučné pravomoci a dohodnuté pravomoci.

Místní působnost

- *Státy EU s výjimkou zámořských oblastí.*
- *Působí inter partes, v některých aspektech však i erga omnes.*

Věcná působnost

Článek 1.

Toto nařízení se vztahuje na věci občanské a obchodní bez ohledu na druh soudu.“

Termín občanské a obchodní

- extenzivní výklad
- autonomní definice

Pod pojem občanské a obchodní spadají i vztahy se státem nebo jeho orgány, pokud v nich stát či jeho orgán nejedná v rámci výkonu svých pravomocí (veřejné moci).

Oblasti vyloučené z dosahu Nařízení

Článek 1

1. Nevztahuje se zejména na věci daňové, celní a správní.

2. Toto nařízení se nevztahuje na

a) věci osobního stavu, způsobilosti fyzické osoby k právům a právním úkonům, majetkové vztahy mezi manželi a dědění, včetně dědění ze závěti;

b) konkursy, vyrovnání a podobná řízení;

c) sociální zabezpečení;

d) rozhodčí řízení.

Kdy se Nařízení použije - shrnutí

(obecně)

- *žalovaný má domicil v EU*
- *věc je občanská nebo obchodní a není výslovně vyloučena*
- *spor začal po 1.3.2002 (1.5.2004)*
- *netýká se zámořských oblastí*

Schéma pravomocí dle Nařízení

- *Základní pravomoc*
- *Alternativní pravomoc – z důvodu bližšího vztahu k věci*
- *Alternativní pravomoc - z důvodů procesních*
- *Speciální pravomoc*
- *Výlučná pravomoc*
- *Dohodnutá pravomoc*

I. Základní pravomoc

Příslušné jsou soudy domicilu žalovaného.

(čl. 2,3,4 Nařízení)

→ Bez ohledu na státní příslušnost žalovaného

II. Alternativní pravomoc – z důvodu bližšího vztahu k věci

Článek 5 Nařízení

Žalobce má na výběr pravomoc základní /alternativní

→ *extenzivní výklad*

plnění ze smlouvy, bydliště vyživovaného, místo škody, adhezní řízení, sídlo pobočky, sídlo trustu,.....

III. Alternativní pravomoc - z důvodů procesních

Článek 6 Nařízení

→ *soustřeďuje 2 či více souvisejících řízení k jednomu soudu*

*společensví žalovaných, žaloba o záruku/
intervenční žaloba a žaloba hlavní, vzájemné
žaloby, žaloby související s nemovitostí*

IV. Speciální pravomoc

→ *k ochraně slabší smluvní strany*

- *pojišťovací smlouvy*
- *spotřebitelské smlouvy*
- *individuální pracovní smlouvy*

Projev speciální pravomoci

- *možnost žalovat v místě žalobce*
- *omezení prorogace*
 - *po vzniku sporu*
 - *ve prospěch slabší strany*
 - *pokud obě strany mají domicil v témže státě, pak pouze tento stát*
- *postačí, aby podnikatel měl pobočku ve státě EU*

Pojišťovací smlouvy

- *Autonomní výklad*
- *Soukromoprávní typ pojištění*
- *Nevztahuje se na zajištění*

Spotřebitelské smlouvy

- a) o koupi movitých věcí na splátky*
- b) jedná-li se o půjčku návratnou ve splátkách nebo o jiný úvěrový obchod určený k financování koupě takových movitých věcí*
- c) ve všech ostatních případech, kdy byla smlouva uzavřena s osobou, která provozuje profesionální nebo podnikatelské činnosti v členském státě, na jehož území má spotřebitel bydliště*

Nevztahuje na přepravní smlouvy.

Spotřebitelské smlouvy

I smlouvy plnící zároveň podnikatelský účel, pokud není možné doložit, že spotřebitelský účel byl zanedbatelný.

Individuální pracovní smlouvy

Zaměstnanec může žalovat také:

- a) u soudu místa, kde zaměstnanec obvykle vykonává svou práci, nebo u soudu místa, kde svou práci obvykle vykonával naposledy*

- b) jestliže zaměstnanec obvykle nevykonává nebo nevykonával svou práci v jediné zemi, u soudu místa, kde se nachází nebo nacházela provozovna, která zaměstnance přijala do zaměstnání.*

Individuální pracovní smlouvy

Prorogovat lze pouze soudy jinak příslušné podle Nařízení.

Nedodržení ustanovení o individuálních pracovních smlouvách NENÍ důvodem pro odepření uznání a výkonu.

Výlučná pravomoc

- *nemovitost – místo nemovitosti*
- *právnícké osoby, sdružení – sídlo*
- *veřejné rejstříky – stát který je vede*
- *patenty, ochranné známky – stát, kde byly zaregistrovány, uděleny*

VI. Dohodnutá pravomoc

- *prorogace (čl. 23)*
- *podřízení se zahájenému řízení (čl. 24)*

Prorogace

- *jedna strana musí mít domicil v EU*
 - *forma písemná i ústní*
- *není-li dohodnuto jinak je příslušnost výlučná*
- *nesmí být v rozporu s ustanoveními o speciální a výlučné pravomoci*

Podřízení se zahájenému řízení

Nepříslušný soud členského státu se stane příslušným, pokud se strana dostaví k jednání a nerozporuje jeho příslušnost.

ZMPS

Pravomoc českých soudů je upravena v ust. § 37-46 ZMPS

- *ve věcech majetkových – je-li dána příslušnost českých soudů*
- *ve věcech manželských – je-li jeden z manželů českým občanem nebo má-li tu jeden z manželů pobyt či déle žije*

ZMPS

České soudy budou rozhodovat o :

- *výchově a výživě nezletilého – pokud je český občan, pak vždy, i když žije v zahraničí*
- *výživném českému občanovi kterého žaluje nezletilý žijící v zahraničí*
- *prohlášení českého občana za mrtvého*
- *dědictví po českém zůstaviteli*

Rozhodčí řízení

- pravomoc rozhodce/rozhodčího senátu se zakládá rozhodčí doložkou/smlouvou

- doktrína competence-competence

Arbitrabilita

§2 ZRŘ

- *spory majetkové povahy*
- *k projednání by jinak by pravomocný soud*
- *o předmětu sporu lze platně uzavřít smír*

- *nejedná se spor vzniklý v souvislosti s výkonem rozhodnutí*
- *nejedná se o spor vyvolaný prováděním konkurzu a vyrovnáním*

Témata seminární práce

- *Mezní případy užití Nařízení*
- *Odchytky Nařízení od základní pravomoci*
- *Přenos Nařízení*
- *Pravomoc v rozhodčím řízení*
- *Vlastní téma po domluvě*

The background of the slide is a blurred image of the European Union flag, featuring a blue field with twelve yellow five-pointed stars arranged in a circle. The text is centered on the slide.

E-mail

vladimir.dolezel@centrum.cz

The background of the image is the flag of the European Union, featuring a blue field with twelve five-pointed gold stars arranged in a circle. The flag is shown with a slight wave, giving it a three-dimensional appearance.

Děkuji za Vaši pozornost